

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Верба І. В.,

доктор історичних наук, професор кафедри історії
Центральної та Східної Європи історичного
факультету, Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), kafedra339@ukr.net

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ:**Аліси Іванівни Лукашенко «Дуалістичні релігійні
уявлення в соціокультурному житті Європи
(IV – сер. XVII ст.)».**

Монографія Лукашенко А. І. «Дуалістичні релігійні уявлення в соціокультурному житті Європи (IV – сер. XVII ст.)» є новою та недостатньо розробленою в теоретико–методологічному і прикладному аспектах проблемою. Вона присвячена актуальній та малодослідженій в історичній науці темі. Так, історія ментальності викликає останнім часом неабиякий інтерес у різних національних школах. Якщо ж вести мову за добу середньовіччя, то в першу чергу йдеться про всеосяжний вплив релігійного світогляду на різні суспільні сфери. Тому тема для розвідки не викликає жодних заперечень, оскільки являє собою новий напрямок у дослідженні методології та історії ментальності, яка виступає зв'язуючою ланкою між соціальним і духовним життям.

Рецензована праця має продуману структуру, побудована за проблемно–хронологічним принципом, що дозволяє авторці всебічно розкрити питання впливу ідеології християнського дуалізму на соціокультурне життя на теренах як Західної Європи, так і Візантійської імперії та Російської держави.

В першому розділі, присвяченому історіографії, джерельній базі та методології дослідження авторка вдало проаналізувала необхідну, репрезентативну джерельну та історіографічну базу; чітко охарактеризувала методологію дослідження. Проте, варто було б більше зосередити свою увагу на різних методологічних підходах у вивченні історії ментальності та віднайти серед історичних шкіл саме місце вітчизняної науки.

В другому розділі дослідниця чітко і вірно проаналізувала феномен християнського дуалізму, його витоки та вплив на формування християнських догматів, які поклали свій відбиток на колективні уявлення та особливості соціальної структури західноєвропейського середньовічного суспільства.

У третьому розділі авторка визначила роль дуалістичних релігійних уявлень у знакових історичних подіях таких, як хрестові походи, гуситський рух, реформація, контрреформація. Аналізуючи особливості релігійного світогляду, авторка вдало констатує факт дияволізації суспільного життя, що особливо простежується у дуалістично–аскетичних ересьях.

У четвертому розділі авторка охарактеризувала особливості впливу релігійного дуалізму на специфіку соціокультурного життя у Візантійській імперії. Аналізуючи особливості релігійного світогляду, авторка вдало констатує факт синкретизму дуалістичних релігійних уявлень та язичницьких.

У п'ятому розділі авторці вдалося відобразити особливості формування східноєвропейського типу релігійності, в якому дуалістичні релігійні уявлення сприяли формуванню могутньої централізованої держави. Такий оригінальний підхід в аналізі подій дає змогу по–новому оцінити низку історичних процесів. На думку рецензента, дослідниця вдалося зрозуміти і влитися в дух епохи, що дуже важливо при вивченні середньовічної історії. Проте, на наш погляд, необхідно було б спираючись на найсучасніші дослідження ґрунтовніше зупинитися на формуванні концепції «Москва – Третій Рим». Окремий розділ присвячений проблемам есхатологічних очікувань та практиці екзорсизму, які перетворилися у повсякденну реальність і в основі яких були дуалістичні релігійні уявлення.

Дослідження побудовано на значній кількості опублікованих джерел. Ретельний аналіз наукових праць вітчизняних та зарубіжних істориків XIX–XX ст. засвідчують не тільки про добросовісність авторки, а й про вміння синтезувати досягнення попередників і виходити на недостатньо вивчені питання.

Поєднання різноманітних методів аналізу, охоплення значної джерельної бази, широкий погляд на проблему дозволили А. І. Лукашенко прийти до важливих висновків та узагальнень. Вони вірно відбивають результати дослідження та відповідають на всі завдання, сформульовані у вступі. Підсумки дослідження є цілком вмотивованими, виваженими, носять конструктивний характер і показують значимість проведеної роботи. Достовірність отриманих наукових результатів забезпечена, з одного боку, залученням великої кількості документального матеріалу, а з іншого його критичним підбором і аналізом.

Висновки на переконання рецензента підтверджують принципово нові підходи у дослідженні теми і нашоувують на переосмислення цілого ряду питань у вітчизняній історичній науці. Вони є цілком самостійними, розв'язують поставлені завдання і повністю впливають із змісту монографії.

Завершується монографія цілком достатнім, кваліфіковано структурованим списком використаних джерел та літератури.

Авторка успішно дослідила одну з не розроблених проблем всесвітньої історії середньовічної доби, яка актуальна не лише в науковому, але й в суспільно–політичному плані. Так, монографія Аліси Іванівни Лукашенко «Дуалістичні релігійні уявлення в

соціокультурному житті Європи (IV – сер. XVII ст.)» виконана на високому фаховому рівню і відповідає всім вимогам до написання монографій.

Verba I. V., Doctor of Historical Sciences, Professor, Department of History of Central and Eastern Europe, Faculty of History, Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine, Kyiv), kafedra339@ukr.net

Review of the monograph: Alice Ivanovna Lukashenko «Dualistic religious ideas in the socio-cultural life of Europe (IV – the middle of the XVII century)».

* * *

Козловець М. А.,
доктор філософських наук, професор

Слюсар В. М.,
кандидат філософських наук, доцент

Філософія людської діяльності та управління нею

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ: ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД (ЗА ЗАГ. РЕД. СЕРГІЯ ЧЕРНОВА, ВАЛЕНТИНИ ВОРОНКОВОЇ, ВІКТОРА БАНАХА, ОЛЕКСАНДРА СОСНИНА, ПРАНАСА ЖУКАУСКАСА, ІОЛІТИ ВВАЙНХАРДТ, РЕГІНИ АНДРЮКАЙТЕНЕ); ЗАПОРІЖЖА: ЗАПОРІЗ. ДЕРЖ. ІНЖ. АКАД. – ЗАПОРІЖЖА: РВВ ЗДІА, 2016. – 602 с.

Сьогодні Україна й Литва, як і переважна більшість країн світу, переживають складні й надзвичайно суперечливі процеси, пов'язані безпосередньо з розвитком постіндустріального суспільства, глобалізацією, інформатизацією та високими технологіями, стрімкими змінами способу матеріального і духовного життя, суспільного виробництва та управління ним. Вони стосуються істотних зрушень у всіх сферах суспільного життя, носять глобальний характер і фактично означають кардинальні зміни загальноцивілізаційного масштабу.

Успішне вирішення надзвичайно складних завдань із забезпечення належної ефективності управління та його адекватності характеру суспільних змін і потреб у якісному управлінні неможливе без глибокого філософського аналізу як умов функціонування і розвитку інформаційного суспільства, так і самих феноменів публічного управління та адміністрування. Тому зовсім не випадковим є той інтерес до філософії управління як теоретичної, світоглядної, методологічної та прогностичної основи управлінської діяльності, який виявляють сьогодні і науковці, і державні службовці, і керівники-практики.

Актуальність теми монографічного дослідження полягає насамперед в тому, що воно представляє собою концептуальний аналіз публічного управління та адміністрування, об'єктом вивчення якого є аналіз економічних, соціальних та політичних процесів, що відбуваються в публічній сфері та шляхи їх удосконалення, а предметом – публічне управління та адміністрування. Структурна соціальна криза, якою позначається сучасний етап розвитку українського суспільства, актуалізує необхідність розробки та

упровадження державної антикризової програми, яка б містила довгострокову інноваційну стратегію. Одними із ключових факторів, які не дозволяють реалізувати таку програму, є катастрофічна відсутність кваліфікованих інноваційних кадрів та несистемність державної політики щодо інноваційного перетворення вітчизняної економіки. Тому сміливо можна назвати підвищення ефективності та якості національної системи публічного управління та адміністрування головною умовою інноваційного прориву. У монографії відображено вітчизняний і зарубіжний досвід публічного управління та адміністрування, представлений досвідом європеїзації публічного управління та адміністрування посткомуністичних країн Центральної та Східної Європи, а також вплив цього процесу на публічне управління та адміністрування в сучасній Україні. У дослідженні представлено насамперед досвід Литви, яка демонструє європейський досвід публічного управління та адміністрування на основі реалізації на практиці принципів «доброго управління», що є ефективним досвідом публічного управління та адміністрування.

Концептуально дослідження містить 28 тем, які глибоко й послідовно відображають процеси, що відбуваються в Україні та Литві – економічні, політичні, соціальні, котрі поєднані з інформаційною революцією, яка відбувається в сучасному світі і накладає відбиток на всю життєдіяльність у суспільстві. При цьому автори цілком слушно зазначають про неправомірність отождолення концепції інформаційного суспільства з теорією постіндустріального розвитку. Подібність цих парадигм полягає лише в тому, що виникли вони в межах аналізу кризових явищ індустріальної епохи і відображають сучасні тенденції трансформації індустріалізму, але в різних її фазах і в нетотожних понятійно-категоріальних формах. Водночас поза теоретико-методологічними уявленнями про постіндустріальний розвиток важко знайти логічне обґрунтування феномена інформаційного суспільства. Останнє постає самостійною стадією соціально-економічного, науково-технологічного і духовно-культурного розвитку постіндустріального світу. Ця стадія пов'язана з переходом до інформаційного сектору господарсько-економічної, соціокультурної та управлінської діяльності. Йдеться насамперед про нові можливості соціальної комунікації в умовах інформаційного суспільства, що виявляються в межах нетрадиційних інформаційно-комп'ютерних технологій, відповідних мереж публічного управління та адміністрування.

У монографії на великому фактичному матеріалі подано концептуалізацію публічного управління та адміністрування, яка охоплює методологію дослідження, понятійно-категоріальний апарат, закони і категорії, принципи і методи, аналіз сучасних проблем. Цікаво, що 4 теми («Laws of public governance and administration and trends of governance change in the context of the new public management», «The public sector governance, assumptions for effective and methods of public sector performance assessment», «Main principles of administration in the social field: deconstructing nepotism myths in the post-soviet space: prevention of counterproductive social networking», «Responsibility of public sector: CSR implementation through social marketing») подані англійською мовою